

langs de rivieren en bijwateren, maar ook tusschen de lager gelegen streken en de hoogere, die anders op deze haar overtollig water zouden afloozen.

Een van de oudste en gewichtigste dier tweede soort van waterkeeringen is de Zijdwinde tusschen de Rijnstreek en de Maasstreek: tusschen Rijnland, om ze met de latere en beter bekende namen te noemen, en Delfland met Schieland. Eerstgenoemde lag iets hooger dan de andere, en ten dienste van deze laatste strekte de Zijdwinde of landscheiding dan ook. Zij werd dwars door den Vliet voortgezet, ter plaatse waar thans nog de Leidschedam de herinnering bewaart aan den vroegeren toestand, die tegenwoordig, nu in den dam een breede sluis gelegd is, geheel van aard is veranderd. Doch in de dagen onzer Hollandsche graven en nog veel later insgelijks, sloot die dam, die een deel uitmaakte der uitgestrekte Zijdwinde, de binnenvaart voor eenigszins groote vaartuigen volkomen af. Kleinere schuiten slechts konden langs een overtocht of overtoom, door middel van windassen, er over getrokken worden.

Een tweede zijdwinde of binnendijk zonderde op dezelfde wijs het land van de Delf van het land van de Schie af, maar met minder stoornis van scheepvaart, omdat de binnenwateren meer in de richting van het noorden naar het zuiden dan in die van het oosten naar het westen liepen.

Daarentegen kwam een derde landscheiding, in later tijd onder den naam van Tanthof bekend, de vaart nogmaals belemmeren. Delfland op zich zelf bestond weer uit twee niet even hoog gelegen helften. De oostelijke ambachten, Pijnacker en Brakel, om er een paar te noemen, lagen aanmerkelijk lager dan de westelijke, als Monster, Naaldwijk, Wateringen, zoodat ook tusschen hen een zijdwinde wenschelijk was en al vroegtijdig, in